

Analóg és hibrid megoldások a médiaművészetben

Gyenes Zsolt DLA

Sérum Fényművészeti Fesztivál, Somorja, Szlovákia, 2023

1. A fény, a jel és az elektronika

Fény, víz, lavór – tükröződés –
természeti jelenség (video1)

A fény meghatározása

„A fény emberi szemmel érzékelhető elektromágneses sugárzás.”

(Wikipedia)

„Az emberi látás az elektromágneses energia sugárzásból a (360 -) 400 nm-től 700 (-780) nanométer (nm) hullámhosszúságú tartományt érzékeli. Ebben a tartományban a sugárzást *fénynek* nevezzük, és a hullámhossztól függően különböző *színűnek* érzékeljük.”

(http://www.epab.bme.hu/oktatas/Jegyzetek/visualization/11_Light.pdf)

Jel-átadás, médiumváltás (analógia)

1. Természet/es („megtörténő”)		2. Elektronikus („megteremtett”)
fény, víz ::	Alapanyag	elektronikus jel: hang (audioszintetizátorral) ::
(lavór) ::	+ eszköz (médium/ok)	(elektronikus) eszköz (videoszintetizátor) ::
külső behatás: /véletlen/ mozg/at/ás ::	Alkotás (folyamata)	az alkotó „választásai” (improvizáció, mint behatás) ::
projekció (mozgókép)	Mű	fény/projekció (audiovizuális mű)

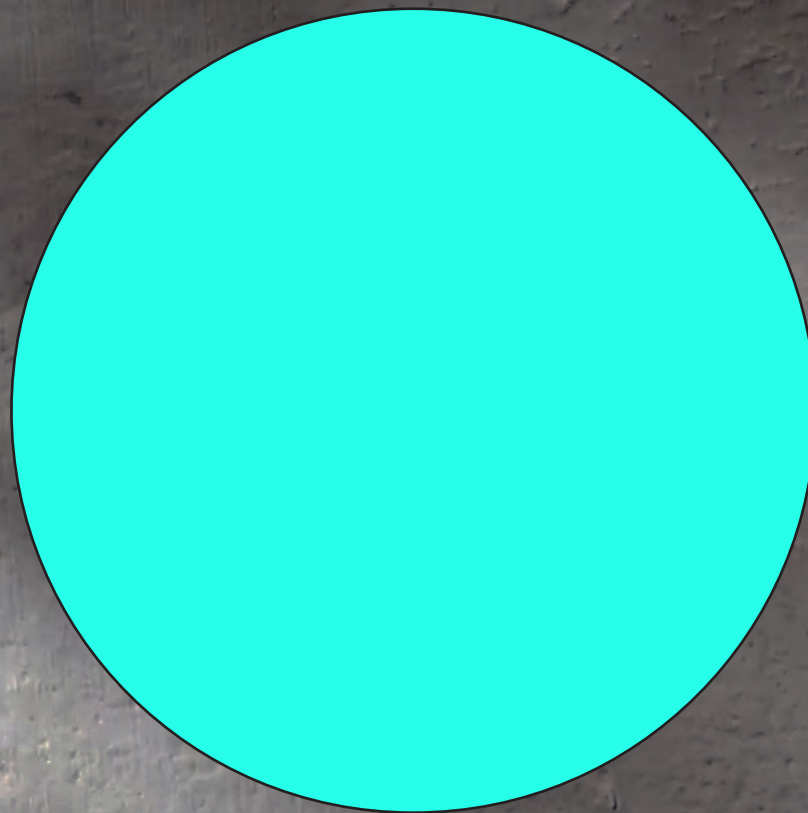
Az első esetben a fény alakító, kiinduló/elem, míg a másodikban inkább végeredmény (produktum).

Fény-víz-lavór

végeredmény:
természetes projekció

kiindulási alap az elekt-
ronikához
(pl. wobbulator)

Körforgás, önmagába tér vissza a
folyamat

Elektronikus folyamat

végeredmény:
(AV) fény-projekció

kiindulási alap lehet a
természeti jelenségek
láncolatában, elindításá-
ban

Bármi lehet JEL, ami újabb JELet generál.

2. A videóművészet esszenciája, születése

Elektromágneses manipulációk, jelátadás, valós időben való működés, hang+mozgókép egy/ütt

Átalakított (preparált) televízió

Nam June Paik (1960-as évektől)

N. J. Paik–Sh. Abe: Videó-szintetizátor,
1969, Changing Channels,
MUMOK, Bécs, 2010.
(fotó: Gyenes Zs.)

3. Analóg

Meghatározás/ok:

Hasonló, valamivel bizonyos szempontból egyező, annak megfelelő. A szó a görög *ἀνάλογος* (ánalogosz) szóból származik, amelynek jelentése: arányos, megfelelő, hasonló.

(Wikipedia)

Folyamatos, elemi részekre elkülöníthetetlen és felbonthatatlan tulajdonsága valamely rendszernek.

(esemenyhorizont.uw.hu)

vö. Digitális: valamely változó jelenségnek diszkrét (*nem folytonos*), megszámlálhatóan felaprózott, s így *számokkal meghatározható*, felírható értékeinek halmaza.

(Wikipedia)

Szignál kultúra / Signal Culture

One Minute Signal, 2019

Azt látod, amit hallasz (vagy fordítva)!
Szinkronia hang és (mozgó)kép között.
(video2)

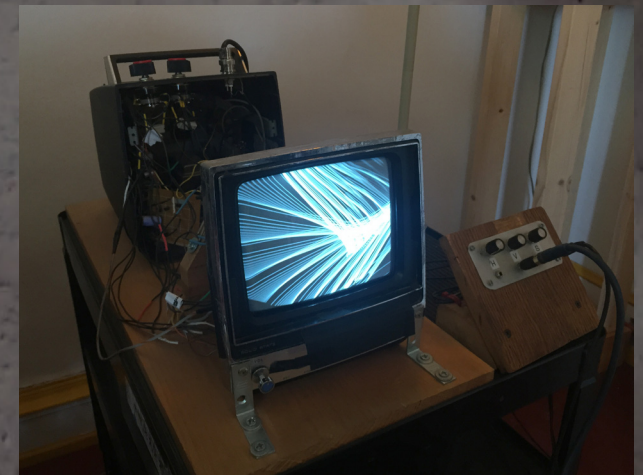
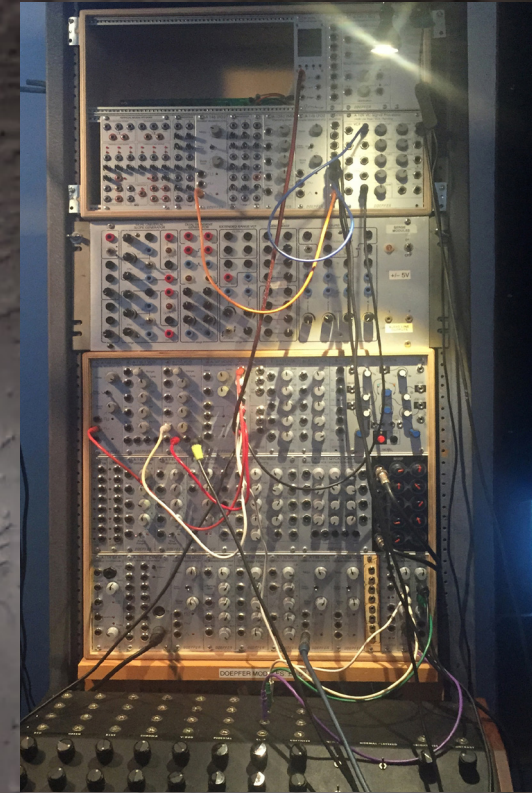
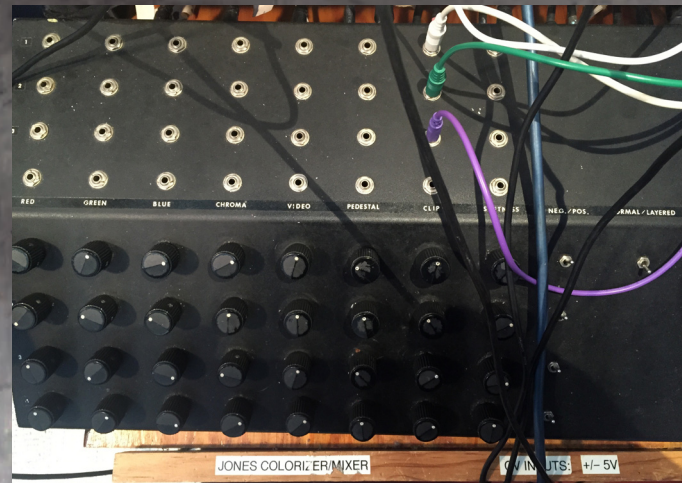

Analóg audiovizuális stúdió

Signal Culture, Owego, NY, 2019.

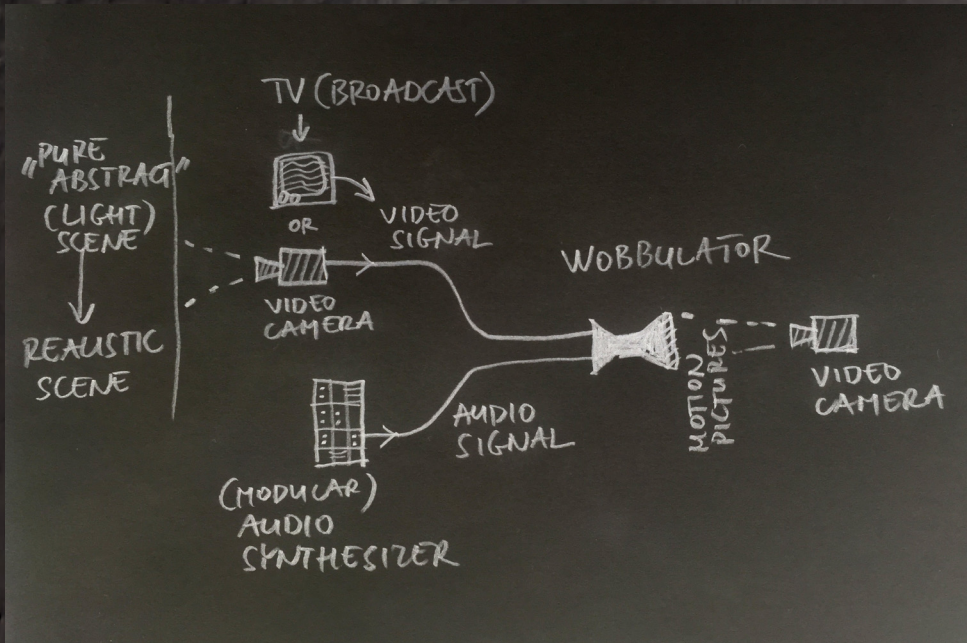
- Doepfer moduláris hang-szintetizátor
- Dave Jones Mixer/Colorizer
- Wobbulator (Raster Manipulation Unit / preparált televízió)

(fotók: Gyenes Zs.)

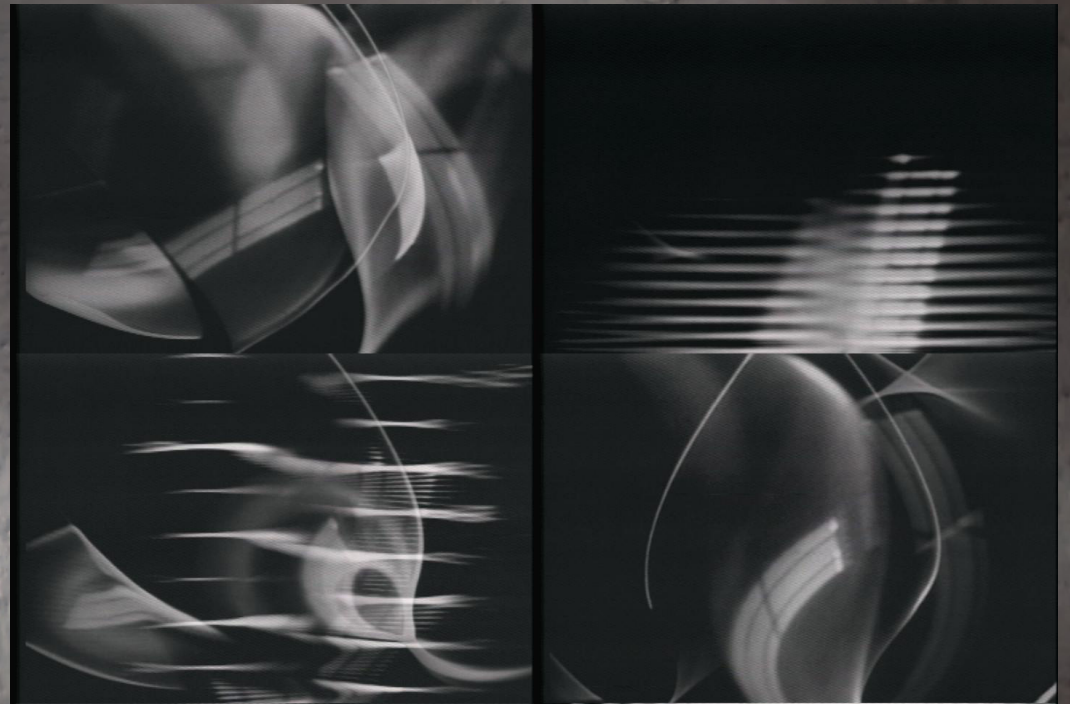

Gyenes Zs.: **Lumage**, különböző variációk, 2019-2023.

- Hangreaktív analóg videó (improvizáció); moduláris hang-szintetizátor, wobbulator.
- Tiszta vizuális zene; azt látod, amit hallasz.
- A „megragadhatatlan” fény/elektronika projektálása. (video3 - részlet)

Wobbulator

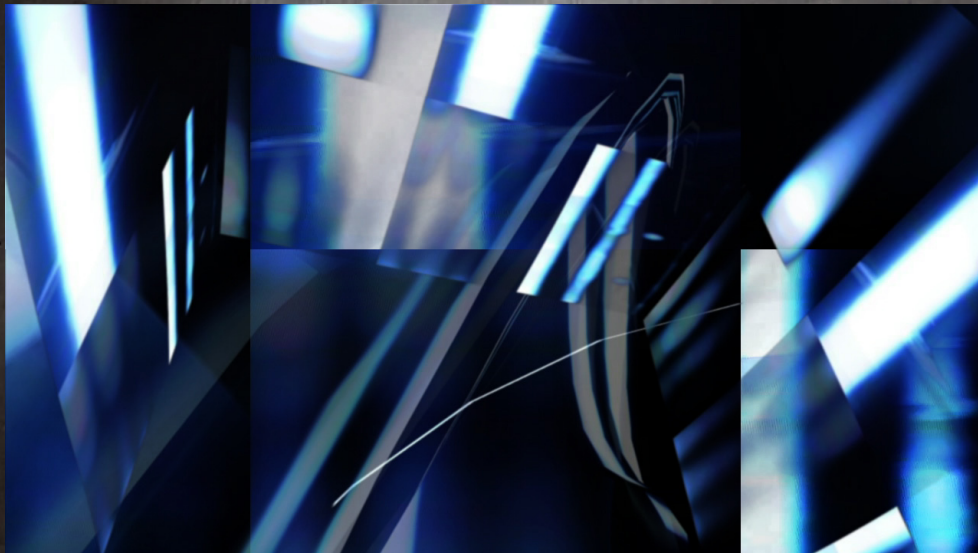

4. Hibrid megoldások

Pl.: Preparált TV, VHS, SC Apps

ElectroLandscape, 2023

(video4 - részlet)

A két technika előnyeit ötvözheti:
pl. a hiba esztétikája, a véletlen, illetve a
pontosság

5. Hang és mozgókép viszonyáról

- Szinkrónia (I. video 2-3)
- Chion szinkronizációs pontjai, ill. *szinkrízise* (I. video4)

„A szinkronizációs pont az audiovizuális szekvencia olyan kiemelkedő pillanata, amikor a hangzó és a vizuális esemény időben egybevág; olyan pillanat, ahol a szinkrízis effektusa különösen kidomborodik, akár egy hangsúlyos, kiemelt akkord a zenében. (...) A szinkrízis /a fogalmat a 'szinkronizáció' és a 'szintézis' szavakból kovácsoltam össze/ az az elkerülhetetlen, önkéntelen forrasztás, ami egy adott hangzó és egy vizuális jelen-ség egybeesésekor minden racionális logikától függetlenül jön létre.”

Michel Chion zeneszerző, író, filmrendező, videóművész, kutató és egyetemi tanár.

(Lignes et points. In *L'audio-Vision. /Son Et Image Au Cinema/*. Paris, Armand Colin Cinéma, 2e édition, 2008. 3. fejezet, Fordította: Huszár Linda.)

6. Komprovizáció

(kompozíció + improvizáció = komprovizáció)

Minden műalkotásban jelen van együtt a kompozíció és az improvizáció; különféle, akár nagyon eltérő arányokban.

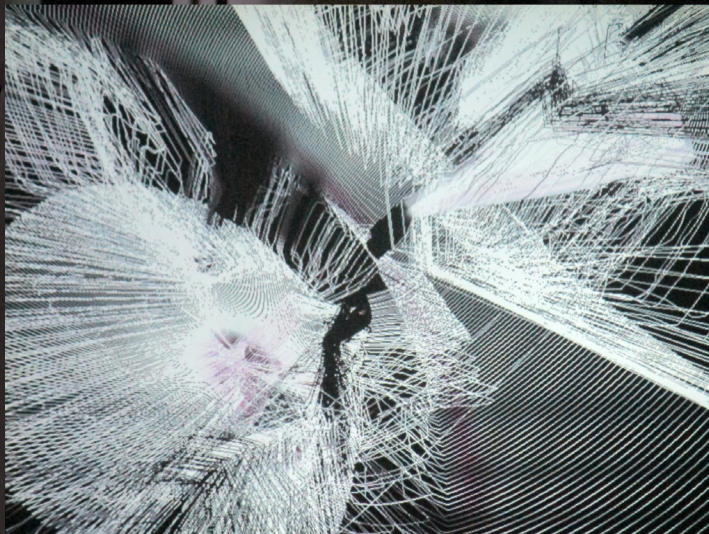
Új típusú hozzáállás, gondolkodás az audiovizuális művészetben (“konzerv” művek és élő előadások):

- vágatlan videók; az egész egy „folyam” (vö. analóg)
- loop-olt megjelenés; bármikor be lehet kapcsolódni és „kilépni”
- az élő megjelenés, improvizáció (előadás) varázsa, izgalma; megismételhetetlen; „csak” az adott tér-időben valósul meg a mű
- hang és mozgókép eggyé válik
- olyan ez mint a *valódi táj*, vagy a *valódi folyamatok* (vö. víz-lavór-fény projekció)

– Az élő elektronika technikai feltételeit már az analóg AV megvalósította (1960-as évektől, pl. videószintetizátorok).

– Az analóg **organikus**: hibákkal telített, kiszámíthatatlan, talán „életszerű/bb” ...

Dóra Attila–Gyenes Zs.: Komprovizáció (No 4),
Hangfarm, Ellend, 2022. (video5 - részlet)

Komprovizáció (No 3),
Gebauer Galéria, Pécs, 2022
(fotók: Koszits A.)

Köszönöm a figyelmet!

<http://vizualzene.hu>